

AKATALPA

Kasım 2002

Aylık Edebiyat Dergisi

Sayı : 35

BURSA ANSİKLOPEDİSİ

Fergun ÖZELLİ

Bursa 2002 güzünde, İstanbul dışında hiçbir ilde olmayan güzel bir kültür varlığına kavuştu: Kendisiyle ilgili kapsamlı şık bir ansiklopedi!

Ansiklopedi, son birkaç yüzyıldır, bir zamanın ve bir mekânın, başka zamanlar ve başka mekânlarla derinlikli ilişkilerini kurmada olmazsa olmaz bir ilk kaynak. Çağımızda ansiklopedisi olmayan bir kültür alanında çaba harcamaya kalkmak, işe seslerden ve renklerden mahrum olarak başlamak gibidir biraz. Bilinen ses ve renkler kolay erişim alanında olmalı ki, onlardan yeni ses ve renklere ulaşmak için çaba harcamaya daha çok gücümüz olsun. Sonuç olarak ansiklopedi, ilgili alanlarda yetinilmemesi gereken bir ilk kaynaktır, kalkış noktasıdır ve güzel işler için bir fırsatlar hazinesidir.

Yılmaz Akkılıç'ın yaklaşık 20 yıl içinde hazırladığı ve Bursa Kültür Sanat Yayınları Anonim Şirketi'nce, özel kutusu içinde ciltli olarak satışa sunulan renkli resimli, kuşe kâğıda basılı 1775 sayfalık *Bursa Ansiklopedisi* hiç değilse Bursa için bir milattır; araştırmacılar için bir fırsatlar hazinesidir. Bugün Bursa bu eserle sevinmeyi ve ona sahiplenmeyi bilmelidir.

Her ansiklopedi, Yılmaz Akkılıç'ın da bizzat belirttiği gibi daha doğarken eskimeye başlar. Değişen durumlar, yeni bilgiler her zaman söz konusudur... Bunu telafi için, -yine Yılmaz Akkılıç yönetiminde, üç aylık kent kültürü dergisi *Bursa Defteri*'ni de yayımlayan- BKSYAŞ'ın değerli sahipleri Mümin Ceyhan'la Mithat Kırayoğlu, "ansiklopediyi belirli aralıklarla" ekler yayımlayarak hep güncel kılacaklarını belirtmekte ki, daha ne söylenebilir!

Eleştiriler, eksikler, fazlalıklar mı?.. Bu hangi ansiklopedide yoktur! Şunun ya da bunun girmesi ya da girmemesi, şu maddenin uzunluğu ya da kısalığı, kimi ayrıntı hataları... Bunlar elbette ki tartışılabilir, hatta tartışmada haklılık payları da bulunabilir...

Şimdi kendimizden vereceğimiz örnekte olduğu gibi... Efendim, elbette *Akatalpa* da yer almakta bu ansiklopedide. Ama bu imzasız ya da tuhaf imzalı yazıların yazarı anılmadan. "Sahip" ya da "koordinatör"le ilk sayıda ürünü bulunanların adlarıyla yetinilerek... Üstelik bu tuhaf imzalı yazar, *Akatalpa*'nın atası *Yeni Biçem*'in imzasız çıkış yazısını da yazmıştır ve yine o dergiye başından sonuna altı koca yıl, (haydi uyduralım!) 'aybey' imzalı başyazılar yazmıştır ve o koca dergi ilk 18 sayının sahip-müdürüne mal edilmiştir... Hakçası *Yeni Biçem* de, *Akatalpa* gibi bir ekip işiydi, bir kadro hareketiydi... Ve bu sözlerin toplayıcısı da bu kadroların hep ortasında olmuştur(r)...

Ama, hayır!.. Bu ve benzeri kusurlar ortadaki görkemli ürünü gölgelememeli. *Bursa Ansiklopedisi* gerçekten değerli bir çalışma; bir kaynak eser!.. Zaten örneğimizde sözü edilen kişi ya da kişiler yazıyla uğraşan kişilerse, ki öyle, ortada kitapları vardır... Ne yazık ki ya da ne mutlu ki bir üslupları vardır ya da yoktur. Bu "ortada" dediğimiz yer, ortaklık yer değilse ve gerçek anlamdaki eserlere ulaşmak kolay değilse de; o 'üç beş gizli ya da gelecek-okur' mutlaka vardır, olacaktır... Elbette en güzel ve en iyi ve çocuklarına, çoğumuza kıyacak olan okur, Zamandır...

Konuya dönerek bitirirsek, *Bursa Ansiklopedisi*, Zamanın okumaya devam edeceği bir kaynak kitaptır. Bursa'da sahiplenilmeli, Türkiye'de kent kültürüyle, şehir araştırmalarıyla ilgilenenlerce aranmalıdır...

KIRIK GÖKTAŞI

*Asla kazanmamış ki kule
Asla kazanmamış ki mağara
Aslum, daralıyor aslıyla başkalağa*

döşeklerde kan yok -şikürler olsun-
kopya çocuklar koşuyor bahçelerde
geleneksel gerdeği bozmuş kızla dul
dil izleri büyüyor tüysüz gövdelerde

can damarı yırtılmış totemlerin
dikelmiyor kırkırdak ağaçları
sürtünüp emdikçe birbirini 'v'ler
kısık omuzlar giyiniyor yeryüzü

dondurulmuş bilinçler uzaklarda
su arıyor boşluklara giden gemiler
denizleri kuruyan ahtapot kanat takmış
koyunlar, kurt avlıyor bozkırlarda

ne acayip orman bu, ağaçsız
çakmak diliyle yanan gece taşı aç
piramitten yükselen tuz kokusu,
hortuma sarılan buğday kayıp!

zamanıdır kapı ardı ırz nöbetinin
yeni ilâhlar inmiş yakıcı bulutlara
metalini kavrayan et sevinçli
kasgiysiyle çoğalıyor cinnetteniz

yelkenler zifiri şarkılarla şişmiş
tırnakları okşuyor insan müsveddesi
hâlâ kör, hâlâ sağır, hâlâ unutkan
öldürecek toprak arıyor kırık göktaşında

Şevket Apalak, Nuri Demirci, Özlem Tezcan Dertsiz, Hasan Efe, Altay Ömer Erdoğan, Ayşegül İzmirli, Çağdaş Keçeci, Polat Onat, Fergun Özelli, İlyas Tunç, İhsan Üren, Sadık Yaşar.

KAVŞAK, ISTAKA, TÜNEL

Nuri DEMİRCİ

İhsan(Üren) Abi beni seviyor, bunu hiss ediyorum; biliyorum hatta. Altıparmak'ta oturduğu evin; o evin tam karşısındaki, kitapları için satın aldığı dairenin kapısını kaç kişiye açmıştır ki?

Kitaplığında olmayan, arayıp bulamadığım, bulup alamadığım, bir bahaneyle okumayı ertelediğim ve sonra varlıklarını unuttuğum, bir hazine sabırla raflarda bulunmayı bekleyen kitaplarına ulaşan kapıyı bana açtı; dahası, onları eşinin dışına çıkarmama izin verdi; üstelik, 'bunları da okumalısın' diyerek, kendi seçtiklerini de benim seçtiklerimin üstüne ekledi.

Yaptı bunu, yapıyor da...

Her seferinde ben, kendimi harfler vadisine yollanan biri gibi hiss ediyorum; gönderilen, arkasından bir tas su dökülerek esenlenen, geri gelmesi beklenen bir yolcu gibi...

Ona son uğradığımda Eylül sonuydu. Dışarıdaki küçük dışlı serinliğin farkında bile değildi; ayağında şortu, yine kâğıtlarına, kitaplarına, renkli kalemlerine gömülmüş, çalışıyordu. Yerel ve genel birkaç edebiyat sözcüğünden sonra, masasındaki kitabı uzattı bana: 'Senin için bazı kitaplar seçmişim ama, boş ver onlara. Karşıya geçmeyelim bugün; al sen bunu oku.'

Başka Yollar.

Peki...

İzdüşümler-Düş İzleri dikey başlığının biraz berisinde duruyor Enis Batur'un adı, ki orası her kitapta, her yazar ve şair için, her zaman bir kavşak olmuştur. Oradan dağılırlar çünkü içerilere; labirentin dönemeçlerine.

Kavşaklar, başka başka yönlere ya da kendinden kendine gidecek olanların düğümlerini çözdükleri, bağlarını gevsettikleri yerdir; parçalanılır, bölünülür, dağılır orada. Tersinden bakınca, bir zaman sonra geriye doneceklerin kendilerine düğümlenecekleri yerdir hem de; bütünlüştür, birleşilir, toplanılır kavşaklarda, bağlar tazelenilir.

Kavşak demiş, hele bir de oraya 'durmayan yan'ıyla Enis Batur'u eklemişseniz, hiç kaçınılmaz, yolcu ve yolculuğu yanibaşında ekleyerek yol'u da sokacaksınız için içine. Hurufatla gösterilen de odur: *Başka Yollar*.

Aslında, "Yol'un, yolumun içinden öbür, başka yollar geçiyor ve herşey harflerimin çizdiği tek bir yolun üzerinden akıp gidiyor." diyen labirent adamının durduğu her yer, bir kitabın kapağı olmasa da, bir kavşaktır.

Ben öyle okudum *Başka Yollar*'ı; bana görünen odur ki, bu kitapta anlatılan, fildişi bir bilardo topunun yolculuğudur. Çarpan, çarpıtıkça dağıtan; dokunan, dokundukça dağılan, durduğunda bile kendi içinde yuvarlanmasını sürdüren, bu anlarda kendine çarpan, kendine dokunan, kendini dağıtan ve kendine dağılan, böylece 'yolunun üzerinde' yeni toplar, yeni yollar yaratarak çoğalan bir bilardo topunun yolculuğu...

Istakanın tebeşir tozlu ucu, birikmiş, yoğunlaşmış ve de yönünü çizmiş faldosuyla incitmeden dokunur Sarı topun omzuna. Bu, birinci yolculuktur. Soru doludur, sorularıyla sorular doğurmaya, şaşırtmaya gidiyordu. İçerlek paragraflarda sürer gider, oniki punto ve gencecik.

Istaka vesiledir. Hareket, istakanın içindedir; döner durur, akacak yer, bir çıkış arar. Çünkü istaka hızdır, zaten akıştır. Boyuna, çapına, yuvarlak hatlarına bakarsanız, altı üstü bir değnektir. Köşelerini hissettiğinizdeyse Zaman oluverir. Ucundaki tebeşir tozu yüzünden, kimi zaman leke, hiç değilse iz bırakır; bunun için Zamandır.

"Bizi meyveler gibi şekerlendirdiğine ve otlar gibi kuruttuğuna göre, zaman var" dır(*), gerçektir; gerçek olduğu kadar yalandır. Elinizdeyken, ancak "şimdi"yken vardır; bir adım öncesinde masal, bir adım sonrasında, bir adım sonrası olmayabilecek bir meçhul andır.

Istaka yolaçıcıdır; açar. Omzuna dokunulan Sarı top, Benekli topun bekleyişine doğru süzülürken, gider, Kırmızı topun "çekirdeğinde oturan zaman"ın pimini çeker ve onu bantlara, çeperlere, yeşil çuhanın asude bir bahçe gibi örttüğü, aslı dikenli vadilere doğru infilakına neden olur. İçinden falsolu Kırmızı top

buna hazırdır, bunu bekliyordur hatta, çünkü onu çağırıştır. Sarı top, bu ikinci yolculuğa küçük bir vesiledir. O yolculuk, içdökümü elyazılarıyla çoktan başlamış, epey de ilerlemiştir. Şimdi olan, oldurulan, bir kavşakta topların buluşması, buluşturulması, toplara yeni yönler çizdirilmesidir.

Masanın yeşil çuhası bir tuvaldir. Zamanın boya kutusundan tek renge boyanmış gibi çıkan, öyle görünen, aslında her biri ışık doldurulmuş bir prizma ve bir kristal ve bir tayf olan ebruliliğini gizlemiş toplar, yakın tarihi imleyen yüzlerden, mimik yüklü bu yüzlerin özne olduğu cümlelerin içinden geçerek, ışığı merkezden dışarı yayan imgelerle dolaşmaya, mekân parçalarını boyamaya başlarlar.

Ben öyle gördüm; bilardo toplarının ortaya koyduğu resim, bir ağaç labirentinin kuşbakışı görünüşüdür. Bana ilk çağırıştırdığı da Marck Ernst'in *Yankı*'sıdır. Yankı, tuvali eninden boyuna kateder, seslerin kaynağına doğru gider, geri döner, alçalır, yükselir, derinleşir.

Fırçanın (topların) seslere doğru pike yaptığı anlarda, eli belinde bir Rousseau yanaşır tuvale ve eğilir, labirentin çıkışı gösteren kapıya bir yün yumağının ucunu bağlayacağına, tutar, yolların keşiştiği yere, kapkara bir zenci ve bir de bir leopar sureti boyar.

Olmadığında olduğu yere, genetik tomurcuğuna doğru yolunu sürdüren Sarı top, leoparla zencinin yakınlaşmasına bir vesiledir. O, içindeki hareketi, potasında erittiği yüzleri yeni sahiplerine dağıtarak dışarı vurur. Oğul babayla yer değiştirir ve çocukluğunu, şimdi baba olarak çağırıldığı çocuğa emanet eder.

Bu çarpışmadan, bu dağılım ve dağıtımdan payına düşen yüzle ortaya çıkan frere Claude da bir vesiledir. Hareket, frere Claude'un, "kardeşlik"inden, "misyonerlik ruhu"ndan, "görev yoldaşlığı"ndan çok, "ucu açık gurbet halini"nin, "dibi görünmeyen göçmenlik hali"nin ulandığı, gidip yaslandığı "peder"liğindedir.

Frere Claude, koridorlarda, sınıflarda, etüt salonlarında, öyle bakarsanız, altı üstü bir dil öğretmenidir. Köşelerini yakalayabilirsiniz, ki yakalanmıştır, "ev"sizliği evsizliğiniz, gurbetçiliği gurbetçiliğiniz, göçmenliği göçmenliğiniz oluverir de daha önemlisi, bir yanıyla yakıştırma, sanılma da olsa "peder"liği, hem kendi "peder"liğinizi, hem de kendi "peder"inizi, yeni(ya da eski) yüzüyle aramak, bulmak için, ileriye gibi görünen, aslında bir geri dönüşten başka bir şey olmayan yolculuğunuzun başlamasına "vesile" olur. Arananın frere Claude olmadığı o kadar belirgindir ki, bulunduğuy an da, sonrası da nerdeyse ayrıntı bile olamadan geçivermiştir kalemin ucundan. Elyazıları, bunun uçlarını taşıyan izler olsun diye ordadırlar.

Kırmızı topu banttan banta oyalayan, sözünü bulutlardan söküp dağlara yağdıran, dönüp varacağı Benekli toptan bir süre olsun uzakta tutan, gönüllü itiraflar için uygun sözler arayışındadır ki, bu da yolun içinden geçen bir başka yoldur.

Biliniyordur oysa, üstelik geç kalmaktan da korkuluyordur; gidilmelidir: Hemen; ne söylenecekse söylenmelidir: Şimdi... Çünkü düne ulaşamaz, yarın olmayabilir, yalnız şimdi vardır. Yine de oyalanılır, günün orta yerinde, yakmak için kandiller aranır.

Kandil!?

Negatif İmge'ye konu olan resim, acaba bu kitabın, başı, sonu dahil, herhangi bir sayfasına konulabilir miydi?

O resim, bir gece uçuşunun başlangıcında olduğumuzu, bağıra bağıra az sonra günün akşamla yer değiştireceğini söyleyen ve tıpkı 'farlarınızı yakınız' uyarısında olduğu gibi, derindeki bir ülkeye doğru inen dikey bir tünelin ağzında olduğumuzu belirten ve 'kandillerinizi yakınız' diyen, antik, taş bir trafik işaret levhası değil miydi?

...kandiller yakılır ve tam "şimdi" anında vuruşa hazırlanan Istaka, geriye doğru çekilir.

Başka Yollar, bu geri çekilişin kitabıdır; ben öyle okudum

(* Marguerite Yourcenar, *Ateşler/ Phaidon ya da Başdönmesi*)

İlyas TUNÇ

KENDİME SÖZLER

bir vadiden diğere şaşkın ve uçarı dolanıp
durdun da ne geçti eline
bizden değilsin
konuş kendinle

dedim, sözlerin ölsün, ya *ilyas*
kavmi olmayana kimseler inanmaz
var git! sen de çölde şiirler yaz

çölde şiir bedevilere göre
şiiri çölden çıkar
Kitab'a bırak

çocuk küpe ve kiraz!
şiir mucizedir biraz
ben de bir keresinde alevden bir atla bulutlar üzerinde...

alevden bir atla!
bulutlar üzerinde ha!
kim cüret eder ki böyle bir eyleme

okurun ölmüş, ya *ilyas*
yazmadıklarını
söyleme...

Sadık YAŞAR

ARAFOBİ

rahatım uzanmış uyku geçerken
yüreğimden dönüp devriliyorum
kimsesiz derin kırmızı rüyaya

şimdi siz gelin sağıma bir çukur yapacak
ağırlığımız oraya doğru akacak etim
bir ağır bir ağrıyı uyandıracak

bu tarafıma geçin soluma
eğiliyorum istemeden bu sefer o tarafa

yatamıyorum dinlenmek değil
sefere çıkıyorum sanki bir çuvalda
ne sağımda ne solumda olmanız olmayınız
iyiliğiniz için bu taklit bilmeyen araf

değil değil rahatlık değil bu istediğim
düşünceyi dolaştırmak sözlük arasında

sizi itmek ne demek olamaz
bendeki meyil yani ağırlık
sizin gövdenizde de aynısı oluyor
dinlenir mi uçurumun başında taş
düşer elbet hem yontar yel
dalgalılık yaratıyor açık yaralarımız zaten
bıraksanız tuttuğum düşüncemde
dağılsam sere serpe nedensiz

ne gördüm ne bildiysem ördüğüm
bu işte dinlendiğim zemin
sözüm benim bu uzattığım elim
gittiğim ayağım bu benim dilim
bıraksanız dinlensem ne de olsa
bir sonu vardır her şeyin çarpar döner
yankısı gün olur duyulur şimdiden
ya sabır su yatağına uzanır

duvarlar örsen çukurlar kazsan da
genişliğine dokunmasın kimse kimsenin

Özlem Tezcan DERTSİZ

GÜL DÖNÜMÜ

ısrarcı tokalar nöbetteyken başımda
saçlarım hazırdu rüzgârla işbirliğine
bu yüzden biletsiz ve bavulsuzdum
istanbul yolcusu kalmasın,
diyen gözlerinde

hüznün ziline basıp kaçtım,
ortasından döndüm bir masalın
akordeon çalan kentlere kandım bilerek
gül dönümüdür ruhumun, rahat bırakın

şimdi sana azmışım fazlaymışım
ekimle yok artık alıp veremediğim
yine de ay üstüme silkiyor tozlarını
başka şiire giderim
yeter ki bitmesin yolum

yalanım yok diyorsam yalandır
bir yaprağı eksiktir bütün papatyaların

Altay Ömer ERDOĞAN

YAZ GEÇTİ

suyu bulduk, kendimizi sonra
güneşin sözlüğünden sözcükler aşırıldık
hep bir asma kuşkusıyla avluda
üzüme dönüşmeyi muştulayan bakışlardık

seni çok bekledik tüm telaşların arasında
kurgun bir satıcı sesiyle kuru sıcak yaz
eridi ince nakış sabırlar avuçlarımızda
şiirlerden çok çocukluğumuzdan az

ağzımızda bir damla kan gibiydi tadı
varılacak yerlerin serinliğini anımsatan
şiirimiz olsa olsa susuzluğun takma adı
unutulmuş ürkek adreslerin arasından

şimdi boynunda yarınımı taşıyan bir gölge
anımsatır tüm incelikleri bir bir
kuruyan yanlarına üfren bir bilge
bir ben geçtim bir de bu kötü şiir

yaz geçti
bana yaz

DİLDEN... ŞİİRDEN...

İhsan ÜREN

“Dilden... Şiirden...” adıyla Akatalpa’da zaman zaman dille, şiirle, şairlerle ilgili değiniler yazacağım. Üst başlığım adını bu nedenle seçtim. İlk yazımın dille ilgili bölümü, ne yazık ki yakın çevremizdeki güncel bir olaydan. İbretlik yönler içeriyor.

Ten!

Akatalpa’nın şairlerinden Serdar Ünver, Gemlik Lisesi’nde Edebiyat Öğretmenidir. Geçen gün anlattığı bir anekdot, gece uykumu kaçırarak kadar ağırdı... Müthiş etkisinde kaldım, hiç böyle düşünmemiştim. Gerçi okullar bozuldu, şikâyetini çok duymuşluğum vardı ama işin buralara varacağını doğrusu tasavvur edemiyordum.

Serdar, Edebiyat dersine girdiği sınıfta ders gereği geçen “ten” sözcüğünü tahtaya yazarak ne anlama geldiğini sorar. Bütün sınıf topluca “on” yanıtını verir. Şok geçirir Serdar. Bir süre kendine gelemez. Duyunca ben de sinir krizi geçirdim! İyi ki bu zamanda öğretmen değilim diye dua ettim.

Sokak Tatları

Kesinlikle açken okumadım, tam tersine sofradan kalkınca okumam yazıyı. Önce bunu belirtmem gerekiyor! Çünkü, yazımın konusu yiyecekler. Yazının lezzeti anlatımında... Bir başka deyişle dilin bu tatlarla çok ilişkisi var! Yazıdan neden hoşlandığımı düşündüm önce, gençlik dönemiyle ilişkilerini saptadım, onlar değildi, bir romancının anlatımı beni sarıp sarmalamıştı. Anlatan Orhan Pamuk’tu. Kuru bir gözlemine değil, romancı diliyle tatlı bir özlemine dile getiriyordu Pamuk. Yazı beni geçmiş yıllara götürdü. Büyük keyif aldım dilinden. Yazının tadı çoğunlukla anlatımından kaynaklanıyordu.

National Geographic’in 2002 Ekim sayısındaki yazıdan bir paragrafı aşağıya alıyorum:

“İstanbul sokaklarında atıştırma çeki yapan şeylerden biri de, her biri farklı, özgün tatlar sunan ve moda uygun şeyler değil, kendi bildiklerini, sevdiklerini satan seyyar satıcıların çeşitliliğidir. Köyünde, evinde annesinin, karısının pişirdiği şeye büyük şehrin sokaklarında herkesin bayılacağına iyimserlikle inanan nohut-pilavcılarının, cızbız köftecilerinin, midye tavacıların, midye dolmacıların, arnavut ciğercilerin sundukları yiyecekler kadar, süslü tezgâhlarının, üç tekerlekli arabalarının, sandalyelerinin güzelliği de etkiler beni. Gitgide azalan bu satıcılar milyonların koşturduğu İstanbul kaldırımlarında gezinirler, ama ruhsal olarak hâlâ annelerinin, karılarının “temiz” dünyasında yaşarlar. Bir örnek, fabrika ürünü sokak yemeklerine hâlâ direnen bir başka yiyecek tabii ki “balık-ekmek”tir.(...)”

Orhan Pamuk’un anlattığı İstanbul’da 25/30 yıldır sokakta bir şey yememeğe gayret ettim. İnanın bu oldukça zor oldu. Her zaman zorluklarla karşılaştım. Karşıma çıkan ilk zorluk para olmadı inanın. Birçok yerin havasından da zevk almadım. Uzun yıllar en lüks lokantalarda bile et yemedim. Son yıllarda, bilinen eski lokantalara gidiyorum. Sandviç, lâhmacun gibi yiyecekleri yemiyorum. Valilerin eşek eti yediği lüks lokanta haberlerinin geçtiği yerlerde yemek yemek her babayığidin harcı değil.

Son zamanlarda suyun kıt olduğunu düşünerek, temizlik yönünden kılı kırk yarar bir kişiliğim olmadığı halde, kararsızlık geçirdiğim epey yer olmuştur.

Çok sevdiğim, korkmadan alıp yediğim, eski İstanbul simidini bile ne yazık ki çok zaman alıp yiyecek cesareti gösteremiyorum artık. Oysa Sait Faik’in “Çay-Simit” öyküsünü nasıl severim bir bilerseniz!

“Öldük, ölümden bir şeyler umarak.”

Sevdiğim, ilk şairlerden biridir; Cahit Sıtkı Tarancı. Şiirlerini gece gündüz dilimden düşürmezdim. Sevdiğinde kusur göremeyen bir âşik gibiydim bu dönemimde.

Sonra Tarancı’nın hasta olduğunu, yatalak olup yataklara düştüğünü, yazıla çizile sonunda Demokrat Parti iktidarının insafa

geldiğini, dışarıya tedaviye gönderildiğini, çok geçmeden de Viyana’da öldüğünü duyduk. (13 Ekim 1956)

Çanakkale Öğretmen Okulu’na gidiyordum. Parasız yatılıydım. Tarancı’nın ölümünü duyunca sınıf arkadaşlarıma Tarancı’yı anma toplantısı düzenlemeyi önerdim. Önerimi biraz mırın kırın ettikten sonra benimsediler. Yönetime danışmadan kalkıştığımız iş, günlerce başımı ağrıttı gitti. Önce milli şair olmadığı söylenip sakıncalı bulundu önerim! Kimse bir şey söylemedi, ama çok ince bir lisanı münasiple yine de bize devlet dilinde ilk öğretilen şey: şairlerin milli, sakıncalı diye ikiye ayrıldığı oldu.

Meğer bu işler görüldüğü kadar kolay değilmiş! Nerelerden geçip bugünlere geldik! Değişim oldu mu ya da ilerleme? Sanmıyorum. Eski hamam eski tas! İşin daha kötüsü, düzelecek diye bir umut da yok! Bugün, edebiyat kolu başkanına, yatılı okul müdürü zor da olsa izin verir mi? Sırası gelince öğrencilerin tepesine binenler, onları suçlayıp miskinsiniz, hiçbir etkinlik yapmıyorsunuz diye saldıranlar yine öğretmenler değil mi?

Cahit Sıtkı Tarancı, ölüsüyle bizim hocaları neden korkutmuştu? Sorunun cevabını biliyorum: Demokrat Partinin McCarthyci Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri yüzünden korkuyordu yöneticilerimiz. Şöyle bir akıl yürütüyorlardı; Tarancı, İnönü Şiir Ödülü’nü kazanmıştı. Nâzım’a yakınlık gösterme küstahlığımda bulunmuştu! Öyleyse sakın-calı piyade, gelsin yasaklama!

Korkarak izin verdi yönetim, hocalarımızın gözetiminde Tarancı’yı ölümünden sonraki ay, Atatürk Haftasından sonra andık. İyi de oldu; öğrencilerin önemli bir bölümü, ilk kez, Cahit Sıtkı Tarancı adını ve şiirini duymuş oldu. Sınıf arkadaşlarım keyifle işe sarılıp gönüllerince şiir seçip, kendi bağlarında, bahçelerinde yetişmiş gibi şiire doydular. Ben de isyancı öğrenciler listesindeki yerimi almış oldum böylece...

Tarancı’nın “*Otuş Beş Yaş* (1946)” adlı şiir kitabını bir süre yanımda gezdirdim. Parlak söyleyişi olan şiirlerini değil de sessiz, gösterişsiz bazı şiirlerini bugün de seviyorum. Geçmem gerekli bir duraktı Tarancı şiiri diye düşünürüm hep.

Durup ara sıra Erdoğan Alkan’ın alıntı, çalıntı karalamalarının şiirimize yaptığı kötülüğü düşünürüm... Tarancı, Ziya Osman Saba’ya yazdığı mektuplarda bazı alıntılarının çevirisini yaptığı şairlerden kaynaklandığını söyleyip tartışma konusu yapmıştır. Buna izin veren dergiler de oldukça kusurludur bu konuda.

Tarancı, biçim kaygısını önde tuttuğu şiirlerinde hece ölçüsünü başarıyla kullandı. Yaşama sevincini, aşkın güzelliğini, ölümün yüceliğini duyuran şiirleriyle Cumhuriyetimizin iyi bir şairi oldu. C. S. Tarancı’yı sevgimin hiç eksilmeyeceği bir şiiriyle saygıyla anıyorum:

ÖLÜMDEN SONRA

*Öldük, ölümden bir şeyler umarak.
Bir büyük boşlukta bozuldu büyü.
Nasıl hatırlamazsın o türküyü,
Gök parçası, dal demeti, kuş tüyü,
Alıştığımız bir şeydi yaşamak.*

*Şimdi o dünyadan hiçbir haber yok;
Yok bizi arayan, soran kimsemiz.
Öylesine karanlık ki gecemiz,
Ha olmuş ha olmamış penceremiz;
Akarsuda aksimizden eser yok.*

(1936)

“Zaten lâğâbım zırtullahi kirmani”

Kadri kıymeti bilinmeyen şair, Metin Eloğlu’nun 11 Ekim ölüm yıldönümüydü. 1985’ten bu yana 17 yıl geçmiş. Öyle 15/25 yılda unutulacak şairlerden değildir Metin Eloğlu!

Demokrat Partinin en azgın günleri... Metin’in acı biber tadında bir şiir kitabı çıktı. Sevinerek aldım hemen. 3/5 gün geçmeden kitap toplatıldı. Tanrım ne hoşgörüsüzlük! Bugün değişen ne? Benim kitap bedavacı arkadaşlardan birinde kaldı, kaynadı gitti. Bir daha o

kitabı ara ki bulasın! Ölümünden sonra yayımlanan toplu eserlerinde basıldı, 30 yıl sonra. Metin Eloğlu'nun söylediği tarihlerde iki kitabı basılmış: “Sultan Palamut (1957)”, “Odun (1959)” hangisi olduğunu bir türlü anımsayamadım. Ne yazık ki karıştırdığım 6/7 kitapta da bu konuda bir nota rastlamadım! Ayrıca bir şairin hayat öyküsünde, kitap toplatmalar yazılmayacak da ne yazılacak? Anlayabilmemiş değilim!

Metin Eloğlu'ndan söz eden ansiklopedilerde de yazmıyor. Ne kadar sıradan bir işmiş kitap toplatmak!

Ressamların en şair olanıdır Eloğlu. Nedense bizde şairlik piyango gibidir. Kime çıkarsa, biraz da keyfidir, ben beğendim oldu işidir. Dil uğraşı, dile hizmet... Bu arada güme gider, düşünülüp değerlendirilmez bile.

Metin Eloğlu, askerliğini beş yılda bitirmiş. İki de bir kaçırmış askerden, bu nedenle uzayıp durmuş, yanlış askerliği! Bunu da yeni öğrendim!

Belli ki sevgili Eloğlu'nun mizacı, askerlikle uyuşmamış! Onun yaşadığı cehennemler ne çokmuş meğer!

Metin Eloğlu'nun çok sevdiğim “Uyan” şiiriyle, dilimde dolaşan dizelerinden birkaçını aşağıya alıyorum:

*

*Beni ne yap biliyor musun
Beni yont beni artı beni ayıkla*

*

*Bu noksan gökyüzü ne
Bu mavi nemenem mavi*

*

*Zaten lâğâbım zırtullahi kirmani
Adilli gıdilli yaşadım da ondan
UYAN*

Hadi uyan

*Gümüşü çilemeye başladı başucunda
Denizler bir mavilik edindi günden
Seher yeline uyup kuşlar tüneğinden uçtu
Bu türküyü dinlemeyecek misin
Hadi uyan*

*Aydınlığa çık da çil gözlerin ışısın
İlkyazlar sıcağı biriksin yüreğine
Yoksul olsan da uyan
Garip olsan da uyan*

*Madem ki güzelsin, güzeli yaşatmak için
Madem ki iyisin, iyiliği yaşatmak için
Madem ki umutlusun, umudu yaşatmak için
Hadi uyan*

*Denizi dinle yaşamak desin
Toprağı dinle barışmak desin
Göğü dinle sevişmek desin
Bir plak konmuş gibi gramofona
İşte aşk işte özlem işte savaşmak gücü
Uyan diyor uyansana*

Hadi uyan

*Sevdiğim uyan
N'olur uyan*

Zalim Bir Hovardadır, Kasım Ayı

Eskiden beri gelişinden tedirginlik duyduğum aylardandır Kasım. Bu duygumun; kaynağını gözden geçirdim, bir sonuca ulaştığım söylenemez. Nedense, hiçbir veriye dayanmayan kör bir yargım vardır: Mart ayı ölümlerin en çok olduğu aydır, onu Kasım izler... Tanık, veri var mı diye sorarsanız, hak getire... O zaman boş bir inana dönüşüyor yargım! Mevsim değişimleriyle, nezle, grip gibi salgın hastalıkların bolluğuyla bağlantısı var sanıyorum.

Ayrıca Kasım ayına; İstanbul'daki uzun sonyaza, fazladan pastırma yazı dediğimiz günler eklediği için hovarda ay da derim ben. Atatürk'ün ölümü bir yana, Kasım ayı edebiyat dünyasından da birçok ünlüyü öteki dünyaya göç ettirmiştir. Ölümün başka bir dünyaya göç olarak ele alınması bir inanç sorunudur. Ben tartışmadan kaçınarak, asıl Kasım ayında ölen şairlerin dökümünü

çıkarmak istiyorum: Yahya Kemal, Faruk Nafiz Çamlıbel, Nevzat Üstün, Orhan Veli, Suat Taşer, Enver Gökçe, İlhan Demiraslan...

Bitsin, hayırlısıyla, bu beyhûde sonbahar!

*Ölmek değildir ömrümüzün en fecî işi,
Müşkül budur ki ölmeden evvel ölür kişi.*

Yukarıdaki dizeler Yahya Kemal Beyatlı'nındır. Beyatlı, Türk yenilik şiirini başlatan iki addan biridir. Bence Ahmet Haşim'in bu konuda hakkı yenmektedir. Yahya Kemal'in sözlü şiirine aşırı söylence değeri verilerek, anakronik bir hata, bile isteye yutturulmak istenmektedir. Kimse de bunu sorgulamıyor! Sözlü şiirlerin varlığı, edebiyat bilimi adına yok sayılır, ister istemez.

Yahya Kemal; şiiriyle erken tanıştığım şairlerdendir. Bunu 1950'li yıllarda Hürriyet gazetesinin birinci sayfasında şiirlerinin yayımlanmasına borçluyum. Şaşırtan bir ilk örnekti! Yaygın olarak Türk halkına Yahya Kemal Beyatlı'yı tanıtmıştır. Yahya Kemal sevgisi, öldüğünde, bilhassa İstanbul halkı için, çok önemli bir olay olmuştur.

Bursa'nın eser bırakan valilerinden Haşim İşcan'ın Altıparmak'ta yaptırdığı ilkokul, 1958 yılında Bursa Eğitim Enstitüsü'ne çevrildi. Şimdi Osmangazi hükümet binası olan bu yapıda bir yıl sonra, 1 Kasım 1959'da oldukça kapsamlı bir programla birinci ölüm yıldönümünde Yahya Kemal'i andık.

1 Kasım 1959, zayıf belleğime ne uzak bir tarih. Ben böyle değildim, birkaç yıl önce! İnanın elimde iki üç fotoğraf olmasa bu toplantıdan zor söz ederdim. Bellek ne uçucu şeymiş! Konferans salonundan fotoğraflar, Yahya Kemal'in duvara asılan portrelerinin yapıldığını gösteriyor. Biraz, biraz: “Yahya Kemal'de Aşk” konulu bir konuşma yaptığımı anımsıyorum. O notlarımın elimde bulunmasını, ne kadar çok isterdim bilemezsiniz! Bir matah olduğunu sandığımdan değil, ne herze karıştırdığımı, çok merak ettiğimden inanım.

Gitme vakti geldi. Yahya Kemal'i de asude bir bahar ülkesine uğurlayayım:

*AKŞAM MÜSİKİSİ
Kandilli'de eski bahçelerde,
Akşam kapanınca perde perde,
Bir hâtıra zevki var kederde.*

*Artık ne gelen ne beklenen var;
Tenhâ yolun ortasında rüzgâr
Teşrin yapraklarıyla oynar.*

*Gittikçe derinleşir saatler,
Rikkatle, yavaş yavaş ve yer yer
Sessizlik dâimâ ilerler.*

*Ürperme verir hâyale sık sık,
Hep bir kapıdan giren karanlık,
Çok belli ayak sesinden artık.*

*Gözlerden uzaklaştıkça dünyâ
Bin bir geceden birinde gûyâ
Başlar rü'yâ içinde rü'yâ*

Y. Kemal Beyatlı

Çağdaş KEÇECİ

AŞK ACIDAN KURTULUNCA

Aşk acidan kurtulunca
Biter yağmurun ağrısı
Coşar deli ırmaklar
Kalpte gül birikintisi

Güzde gri şarkılar
Yolda yolcu beklentisi

Aşk acıya ulaşınca
Durmaz sözün iğrisi

Buluşur ince noktada
Sonsuzluk ve ötesi
Aşk acıyla susturulunca
Yanar dünya küresi

Aşar yükseği – yapılar
Güle gönül kurdelesi
Aşk acıyla anlatılınca
Toplanır dağlar meclisi

Rüzgâr – söyler denize
Buluta koyduğu gizi
Aşk acıda unutulunca
Kanar insan sezgisi

Şevket APALAK

SARI DÜĞMELİ

şimdi bu defterde
hüznün tuhaf şekilleri
bir saldırı düşünüyor önce yüzüme
çünkü yüzüme en çok anı konaklamıştır

sokaklar ve kentler hazırlayıcısı
bir yağmur görüntüsü düşmüştür üstüne
bir seyyar sergisinden almıştı ablam
radyo evinin karşısında
salaş köfteciden çıkarken
sarı düğmeli paltomu

bugün ne olmuştur
annemin kille yıkadığı gömlekler arasında
rengi değişen
o sümerbank dokuması

şimdi bu defterden
düşen fotoğraf
sarı paltonun içinde üşüyen duruşumu
saklıyor ve onu düşündürüyor
bana

yani hayatın durakları kaldırılmış bir tren olduğunu
bir saygı şarkısı bile söylemeden
dışarda ağaçların değiştiğini
görmeyen bir trende, sarı paltomu
ve unuttuğumu
iç cebine ibrişimle yazılmış adımı

İhsan ÜREN

ZAMANIN SALKIMLARI

Öfkeli şimşeğe benzetmişim zamanı;
değilmiş, uyuşuk, miskin serseri...
Evsiz barksız, bimekânmış;
nerde sürttüğü,
kime yüz verdiği,
belli olmayan.

Çiğneyip salkımları
ecel şarabı hazırlayan,
güzel ayaklı zaman:
- Olgunlaştı mı şarabın?
- Ver güzelim, ver bakalım...
Ölümü senin elinden tadalım.

Polat ONAT

YOLDAKİ SORU

... tek gerçek yolculuk, aynı gözle yüz değişik ülkeyi
dolaşmak değil, aynı ülkeyi yüz değişik gözle
görebilmektir. *M. Proust*

kovalarken karanlığı alınımdaki asfalt
uykunun köşetaşlarını sallayan arayışta
yanıp ıslanan ışıklarda buruşur anlam
gece alabildiğine sarmalarken evrenimi
uzağın iki fersah gerisinde
yine yalnızlık yine yalnızlık.

ne zaman başımı göğe indirsem
serçelerin yüzdüğü çölde
çepeçevre kaplıyor hüznün denilen şeyi
söndürdüğüm izmaritin içindeki ben
kaçabilmek isterdim ve ankarada yaşamak
yanımda sen varmışçasına mutlu
yaşam güzel bir şey olsaydı.

algılayabildiğim nesnelere bakarken
hatırlıyorum huzurevinin önündeki ağacı
tam bu noktadan çoğalıyor olmadığın her yer
hayatın uzaklaşırken anlayacağın gibi
senin beni sevemediğin için üzülmemdir aşk
benim de öleceğin için sana acımam
ve fisildamandır on ekim ikibinotuzda akşama doğru
kucağında uyuyan torunumun kulağına
bu şiirin son dizesini.

dünyada yaşayan tek insan benim
bu yerdeki bu anı duyumsayan
belki yarın on ekim ikibinotuz
galiba dün tanıştık doksanaltıda
cevapsızlığın kunduzuna her zaman inandım
ama merak etmemek elde değil
kimdin sen?

SÜREYYA BERFE'NİN OLMAZ'I

Hasan EFE

“OLMAZ

*Dikkatle bakıyorum fırtınaya.
Kafamdaki fırtınaya yetişebilecek mi?*

*Güvercinleri tedirgin etti
sustular.
İnsanlar*

silahları, askerleri, tutsakları
seyrediyor.

Fırtınam hızlanıyor.
Yağmur başladı.
Gazeteler çıktı.
Televizyonlar açıldı.
Fırtınam rüzgara döndü.
Dindi.

Fırtınam?"

Süreyya Berfe (Adam 1993 Şiir Yıllığı'ndan)

Şair olmaz, derse olmaz!

-Olmaz olan ne?

-Böyle bir fırtına!

Berfe, Olmaz'ı kağıda dökmekten önce, "Olmaz böyle bir şey" demiş olabilir mi? diye düşündüm şiiri birkaç kez okuduktan sonra.

Dünyada yaşanan toplumsal olaylar; savaşlar, çatışmalar, grevler, lokavtlar, direnişler... bir fırtınadır Süreyya Berfe'nin bu dizelerinde. Güncelliğini yitirmeyen ve yitirmeyecek olan bir şiirdir Olmaz.

Bir gözlemcidir şair, şaşkın bir gözlemci!

Biçimsel Bakıştan Anlama Geçiş

Dört bölümden oluşan şiirde toplam 14 dize var.

Dizeler, ilk bölümde uzun, aradakilerde de uzun kısa; kısa uzun olarak sürüp kısayla (tek sözcükle) bitiyor.

Gelip geçici, güçlü bir rüzgar çeşididir fırtına. Şair bu etkiyi, şekil olarak dizelerde sezdiriyor okura..

Fırtına, gerçek anlamda kullanılmamış. Büyük Larousse'daki ikinci anlamı şöyledir; Bir kimsenin, bir topluluğun huzurunu, güvenliğini şiddetli biçimde bozan şey: Aşk fırtınası, Devrim fırtınaları. Berfe de bu anlamda (toplumsal fırtına) kullanmıştır.

Şiirin Açılımı

1. Bölüm

İlk dize birkaç türlü algılanabilir. Şair yeryüzündeki bir fırtınaya dikkatle bakmaktadır. İkinci dize okunduğunda bu doğa olayının kafasındaki fırtınadan(karmaşalardan) daha güçsüz olduğunu fark ettirir bize, Berfe .

Diğeri yaşanan bir toplumsal olaydır.

Belki de gerçek bir fırtına, şairin kafasında birçok toplumsal olayı çağrıştırmaktadır. Bunlar o kadar çoktur ki gerçek fırtınalar bile bu olaylar karşısında güçsüz kalır.

2. Bölüm

Şiddetle süren olaylar, toplumdaki barış ortamını tehdit ederek insanları huzursuz kılmaktadır. Böyle karmaşık bir ortamda barış yanlıları ya da insanlar sessiz kalarak savaş taraftarlarını seyretmekle yetinmektedirler.

Şairin Olmaz, dediği budur.

3. Bölüm

Berfe'nin kafasında hızla esen fırtına bu bölümde belirginleşiyor. Savaş başlıyor, çünkü insanlar bu fırtınayı(savaşı) durduracak bir şey yapmıyorlar. Bu nedenle silahlardan yağmur gibi mermi boşalıyor. Nasıl ki fırtınalı bir hava gücünü birden gösterip kısa sürede etkisini yitirirse silahlar da öyle. Bu olaylar basın ve yayın yoluyla izleniyor. Şair de yaşananları, olayın dışında kalarak, "dikkatle bakarak" izliyor.

Artık her şey etkisini yitirmiştir. Fırtına da şiddetini azaltmış ve dinmiştir.

4. Bölüm

Tek dize, tek sözcük; Fırtınam?

Olay bitmesine bitmiştir ama, şairin kafasındaki fırtına bitmemiştir. Birçok soru işareti vardır onda yanıt bekleyen.

Şiire Genel Bakış

Berfe, yaşanan toplumsal olaylara dikkat çekmektedir. İnsanlar, acı ve sıkıntılarla yaşamlarını zor koşullarda sürdürürken bu olumsuzluklardan hiç ders çıkaramamaktadırlar. Barış ve sevginin yok olduğu bir ortamda kötülükler seyirci kalırsa insanlık daha birçok fırtınalı günler görecektir. İşte bu da şairin kafasında bir fırtına oluşturmaktadır.

Süreyya Berfe, insanların bu vurdumduymazlığına inanamıyor. Böyle bir şeyin olmasını düşünemiyor.

O, bu ilgisizliğe Olmaz diyor.

Şiirde, düzensiz olmakla birlikte ses yinelemeleri var. Bunlar bazı bölümlerde düzenli uyum oluştursa da şiirin bütününde bu özellik görülüyor.

"sustular.

insanlar" dizeleri alt alta olsa da üstteki dizenin noktayla bitmesi ses uyumunu aksattıyor.

Şair, yalnız ikinci bölümde dizeler kırıyor. Bu özellik diğer bölümlerde görülüyor.

İkinci ve üçüncü bölümlerde -di'li geçmiş zamana daha fazla yer verilmiş. Bu, aynı zamanda şiirin kurgusuyla da ilgili. Şimdiki ve gelecek zamanla başlayan şiirdeki anlamsal bütünlük -di'li geçmiş zamanla genişliyor.

Düşsel bir olgu da diyebiliriz Olmaz'a.

Ayşegül İZMİRLİ

Şimdi yazacağıma benzer sözleri çok yazdım, başka yazarlar da olmuştur elbette: Bir gücün varlığını kabul ediyor ve onun karşısına yeni bir güç olarak çıkmak istiyorsanız, önce donanacaksınız, önce birikecek, biriktirdiğini damıtacak, ondan sonra, hangi alansa o, o meydana boy göstereceksiniz. Karşılığını oluşturmadan bir güce saldırmak Donkişotluk bile sayılmaz, olsa olsa Donkişot müsveddeliğidir.

Latife Tekin'in başlattığı ya da yürüttüğü Gümüşlük Akademisi girişimi, hiç kuşku yok ki iyi niyetlerle başlanmış, Anadolu dergiciliğini derleyip toparlamayı amaçlayan ve böylece Anadolu'ya yayılmış olan gücü edebiyat adına olumlu sonuçlara varıracak bir yolda örgütlemeyi hedefleyen idealist bir harekettir. Ne hoş, ne âlâ; itiraz edilebilir mi? Genel düşünce olarak hayır, ayrıntılara inildiğinde evet, hem de nasıl! Başlamak her zaman bitirmenin yarısı

değildir ne yazık ki; yarısıya bile öylece yarım kalma olasılığı oldukça yüksektir.

Latife Tekin Anadolu dergiciliğinin neresindedir, ne kadarının takipçisidir, ne kadarını tanıyabilmiştir de bu girişime öncülük edecek gücü kendinde bulmuştur, bilmiyorum. Ya yanıltıldı ya da bile isteye yanılmayı seçti, diye düşünüyorum. Çünkü bana gelen ve benim satın alarak ulaştığım dergilere her halde Latife Tekin de ulaşıyor ve koskoca Anadolu ovasında benim gördüğüm birkaç ateşböceğinden başka bir şey görmüyordur. Bütün dergileri birer ateşböceği olarak kabullenmek, çıkış noktalarına bakarsanız, belki doğrudur. Ne var ki varılan nokta, elde edilen sonuçlar ortadadır. Oldukları yerde dönüp durarak ışığı elde edeceklerini sanan dergilerin kendi çaplarında yarattıkları sürtünme kuvvetinin sadece kendilerini yıpratmaya yaradığını; ışık ne demek, ısı bile yayamadıklarını görmemek mümkün mü?

Örnekse, istemediğiniz kadar!

Önce şuna bakalım: Anadolu dediğiniz yer ne kadardır? Diyarbakır, Adana, Mersin ve Kayseri'yi dışarıda tutarsanız, Anadolu'nun Ankara'dan ötesi edebiyatta nerdeyse yoktur. Ankara'dan bu taraftaysa, saysanız kaç kent çıkarabilirsiniz, edebiyat adına bir şeyler yapmaya çabalayan: Bursa, Antalya, İzmir, Ankara der kalırsınız.

Öte yandan, kent adı saymak, sayılan kent sayısını çoğaltmak da çok anlamlı değildir.

Örneğin Diyarbakır, sadece deneyen, ortaya hiçbir zaman "sıkı" bir dergi çıkaramayan bir kent olagelmıştır bana göre. Adana da çok farklı değildir. Bakarsanız dolaşımında olan Adana çıkışlı birçok dergi görürsünüz de hangisini neresinden tutacağımızı bilemezsiniz. Bunların içinden üçü şu an önümde duruyor: *Aykırısanat*, *Akkültür*, *A Edebiyat*. İlginçtir ve Anadolu dergiciliğinin geleceği konusunda bir fikir verebilir: Bu üç dergiden edebiyata daha yakın duran ve 55. sayısı yayınlanan *Aykırısanat*, bu sayının sunu yazısında, Anadolu Dergiler Birliği düşüncesinin kendilerinin eski bir önerisi olduğunu, yaşama geçtiği için sevindiklerini söylüyorlar. Buna, kurumlaşmak gibi bir istekleri olduğunu ve 10 yılı geride bıraktıklarını da ekliyorlar. Okurun karşısına böyle çıkan bir dergide "bomba" gibi yazılar, sarsıcı şiirler bulacağımızı sanıyorsunuz. Oysa bulduğunuz şey sadece sanata aykırılık oluyor, ne yazık ki. *Akkültür*'se "magazin" dergisine dönüşmek için hazırlık yapıyor ve siyaset, aktüalite, moda vs arasında bocalayarak bir geçiş döneminin sıkıntılarını yaşıyor sanki. *A Edebiyat*'sa ikisinin ortasında bir yerde, ne birinin önüne geçmek ne de ötekine geçilmemek gibi dertleri kafasını takmadan, durumunu korumayı kazanç sayarak sayılarını çoğaltıp duruyor. Bu saydığım dergileri ve ötekileri daha çok şiirlerine bakarak değerlendirdiğimi, düzyazıların belli bir ortalama tutturduklarını yeri gelmişken söylemeliyim.

Şimdi de siz söyleyin bana, Hicri İzgören'in Diyarbakırlı, Hüseyin Ferhad'ın Adanalı şairler olarak ortaya çıkmasını hangi Diyarbakır dergisi, hangi Adana dergisi başarmıştır?

Yerçekimini unutmayalım, ayaklarımızı yerden kesmeyelim. Bakın böyle yapanlardan biri, Halim Şafak, *Kavram Karmaşa* 'nın 26. sayısının İlk yazı'sında, Gümüşlük Akademisi ile ilgili görüşlerini, "Yaptığımız toplantılardan bende olumlu denebilecek pek bir şey kalmadı." diyerek belirtiyor. Ki o, bir Anadolu dergicisi olarak bu bâbda epey dil dökmüş, dirsek çürütmüş deneyimli biridir.

Bu konudaki son söz: Borsa İstanbul'dadır bayanlar, beyler; istesenez de istemesenez de!

Latife Tekin'in adını yalnızca Gümüşlük Akademisi ile anmak istemem; bu güz onun *Ormanda Ölüm Yokmuş* adlı son romanını, çam ormanına bakan bir verandada, zaman zaman ormanın içiyle, en içiyle göz göze gelerek okudum. Orada, ormanda ve romanda, mutlak yalnızlıkla, koyu hesaplaşmalarla basamaklarını çatmış ve sonsuzluğa uzatılmış bir merdivenin olduğunu görüyorum. Tam bir arayış yeri orman; yaşama, dünyaya, kendine doğru bir yolculuğa çıkmayı dayatan büyüklü bir mekân. Romanda da kentle orman, gerçekle düş, uykuyla uyanıklık arasında gidip gelen iki kişilik bir gökyüzü salıncağını sallanıp duruyor.

Bana sorarsanız, Yasemin'i de çekip içine alan Emin'in o büyük ormanı, öyle çok uzaklarda değil, onun yatak odasının hemen bitişiğindeki bir başka odadadır ve Emin uykuya daldığı anda, yani asıl uyanık anları başladığında, aradaki duvar yıkılmakta, Emin'in hayatı ormanın hayatına karışmaktadır. Sonuçta orası bir evdir; içinde eski, şimdiki ve gelecekteki Emin'i, ormanı ile birlikte barındıran bir ev...

Ve herkes, tıpkı bir kaplumbağa gibi, evini sırtında taşır.

tavrına hayran olayım

Kitap-lık dergisinin 55. sayısında, 'Şiir Yıllıkları, Yeniden' başlıklı yazısında, Mehmet H.Doğan, şubat 2003 tarihinde yayınlanacak ilk yıllıkla, "ömür törpüsü bir etkinlik"e bir kez daha soyunduğunu bildiriyor bize.

Doğan, yazısında, dokuz yıllık bir deneyin sonuçlarını, başarıları ve yanlışları ortaya koyarak değerlendiriyor ve bu değerlendirmenin ışığında izleyeceği yeni yöntemini açıklıyor. Şu söylediklerinde yüzde bin haklıdır Doğan: Yaptığı "iş", ömür törpüsüdür evet, ama asla yarasız değildir ve edebiyat tarihinin biçimlenmesine kesinlikle katkı sağlamaktadır. Haklıdır evet, balık hafızalı bir toplumun uzantısı olan edebiyat ortamına yazılı belgeler toplamı sunmaktadır. Haklıdır evet, eleştiri cihazlarının fişi daha şimdiden prizlere sokulmuştur.

O kadar haklıdır ki, eleştiriyi özleyenler, daha bu girişim duyurulmadan çok önce atışlarına başlamışlardı bile.

Küstahlığın dozuna dikkat; *Pencere* dergisinin ocak-şubat 2002 tarihli 31.sayısında, Yasin Erol adlı şair(!?)cik,

aldın
senin tanrın seni
affetsin
sahi o şirin vicdanın
daha dönmedi mi
tatilden
hamili şair
yakinimdir desem
anlar mısın

diye dehşet dizeler düşürerek bu eleştiri özlemini, içe doğuştan çok bir malum oluşla örneklemiş ve 'hamili şair'in ne demeye geldiğini düşünmeyi akıl edemeden, yukarıdaki parantezin içini birçok soru işareti ve ünlemlerle doldurmuştur.

Bu zor "iş"te Mehmet H.Doğan'a başarılar diliyorum.

Görüşeceğiz...

Yayın Yönetmeni	: Ramis DARA
Koordinatör	: Serdar ÜNVER (Tel : 0535- 398 98 16)
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Melih ELAL
Yönetim Yeri	: Ataevler, Adalet Sk. Adaletkent Sitesi, H Blok, D: 3 Nilüfer - BURSA
Yayın Danışmanları	: İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL, Nuri DEMİRCİ
Yazışma Adresi	: R. DARA, P. K. 68 16371 Ulucami – BURSA
Katkı Payı	: 10.00.000,- TL
Posta Çeki No	: Hilmi Haşal adına 584893
Baskı	: Özsan Matbaacılık, İzmir Cad. No : 221 - BURSA
Elektronik Posta	: akatalpa@hotmail.com
Faks	: 0224 - 452 22 65

Aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.

